

# Старац Сава Псково-печерски: Поуке мирјанима

Објављено 26 август 2017



СТАРАЦ САВА ПСКОВО-ПЕЧЕРСКИ

## ПОУКЕ МИРЈАНИМА

Свет се налази у стању дремежа, греховног сна, спава. Бог га буди ратовима, поморима, пожарима, бурама рушилачким, земљотресима, поплавама, неродним годинама... Авај! Не чује он глас Божји!

Људи почивају на одру лењости и заслепљености, а о спасењу су и заборавили да размишљају. Немају кад: треба се жалити, спавати, судити друге, а других има доста, па се нема времена за размишљање о својој души и вечности!

Људи у току свог земаљског живота све траже осим Христа Животодавца, отуд су и препуштени разним страстима: неверју, маловерју, себичности, зависти, мржњи, честољубивости, задовољствима у јелу и пићу и другим страстима.

Тек пред крај свог живота траже Христа у Причешћу, и то због вапијуће нужде, и то због обичаја који други прихватају.

Необично је и тужно видети због којих све празних разлога нас ђаво лишава љубави према Богу и ближњем; због земаљског праха..., због новца, хране и пића, одеће, стана. Онај који жели спасење не сме да има страстан однос не само према храни и пићу, одећи, пространом и лепом стану, богатом уређењу стана, већ ни према свом здрављу, чак ни према свом животу не би смео да има ни најмање страсти, предавши сав свој живот вољи Господњој.

Везаност за пролазни живот, здравље, води многим одступањима од заповести Божјих, повлађивању телу, кршењу постова, унинију, нестрпљивости, раздражљивости.

**Несрећан је онај који воли превише удобан живот. Обезбедивши се свим могућим комфором, он неће моћи да поднесе ма и најмању неудобност, размазиће се и неће се научити стрпљењу.**

**А живот хришћанина је сва неудобност, узак пут и нераван, крст који захтева неудобност и велико трпљење.**

Његово срце ће заволети удобности овога света, а не Христа Крстоносца. Трпи неудобности, навикавај се на неудобности. Јер ја сам се научио да будем задовољан оним што имам, каже апостол.

Несрећан је онај који воли украшавање тела свог и тражи почести: начиниће од себе срамни кумир.

**Завидети почастима, богатству, одећи јесте безумност.**

**Богатство је најспретнији помоћник у злу, јер се уз помоћ моћи најлакше може починити зло.**

Поклон чини да и мудри видећи не виде. Злато је таква замка за људе, као што је мрежа за птице.

Опседнут ум је мољац који наједа кости.

**Ум заслепљују три страсти: среброљубље, славољубље и сластољубље.**

Немој да храниш своју плот страстима, немој је неговати, угађати јој и тако је окретати против духа. Јер ће дух да буде заточеник плоти.

**Ништа тако брзо не гаси код нас дух вере као неуздражање, похлепа и преједање, расејан, распојасан живот.**

Забрањуј себи чулна задовољства са надом да ћеш уместо њих добити задовољства виша, духовна, Божанска.

Свако везивање за земаљско је ђавоља жеља и жеља нашег самољубља.

+++

**Немој се загледати у лепоту лица људског већ му гледај душу.**

**Намазано лице је безгласни тужилац унутрашњих порока.**

Не гледај на женска лица (а жена на мушка), избегавај сећање на њих - одгони и одсецај одмах сваку нечисту помисао, чим се појави у души твојој. Избегавај непристојне шале, разговоре, не читај књиге у којима се описује нечиста љубав.

Непристојно је да жена испољава мушку нарав, свако друго правило осим стида је неприхватљиво за добру жену.

А ви који сте узели на себе бреме честитог брака, потрудите се да више плодова понесете на небо!

Човек је дом Божји, али ми својом похотом претварамо свој дом у пребивалиште страсти због чега и добијамо за казну мртве плодове на порођају жена.

**Родитељи морају да чувају своју чистоту још пре зачећа детета у утроби мајчиној, треба да избегавају неумерено телесно општење, да одвојено спавају у ноћ пред празник и недељу, среду и петак и у сва четири поста која је установила Света Црква, а посебно у Великом Посту, и да обавезно после зачећа плода, за све време трудноће до самог рођења и чак до дојења детета мајчиним млеком живе у чистоти, не спајајући се.**

За време трудноће мајка мора сву своју пажњу да усмери на то да сачува у својој утроби дете, памтећи да је оно будући храм Божји и пребивалиште Духа Светога.

**Мајка-хришћанка не само да мора да чува свој физички живот и здравље, већ нарочито духовно-морални живот, имајући у виду да за време боравка у утроби дете прима духовно-моралне особине своје мајке.**

**Хранећи се њеним физичким соковима, оно се храни и њеном духовном природом, живећи њен живот.**

Ето зашто хришћанка за време трудноће мора што чешће и усрдније да се моли Богу, да чешће и дуже размишља о премудрим својствима и делима Божјим, а такође је дужна да води умерен живот и строго суздржан, памтећи да од свега овога зависи карактер и морално-духовни лик њеног детета.

**Родитељи морају да крсте своје дете по могућству 40 дана после рођења.**

**Света тајна крштења је основни дар човечанству нашег Искупитеља.**

Тајна крштења уништава првородни грех, то јест ону моралну грешку наше природе која прелази природним рађањем с предака на потомке и која онемогућава човека да се морално развија и усавшава у добру.

Некрштена деца треба да буду третирана исто као и мртворођена.

Не треба им давати хришћанска имена, нити их помињати на црквеним богослужењима: њихова судбина је иста као и оних мртворођених, то јест они неће бити кажњени, јер још нису због младости могли да почине неки грех, али ни пуног блаженства неће бити удостојени, јер **нису очишћени од првородног греха.**

**Велики је грех родитеља ако њиховом кривицом, нарочито због немара, деца умиру некрштена.**

**Ако у близини нема свештеника, а новорођенче је слабо и може се очекивати смрт, онда нека неко од присутних православних хришћана изврши крштење - било мирјанин или монах.**

**Крштење се овако обавља: погружењем, а ако је дете болесно шкропљењем светом (богојављенском) водицом трикратно, изговарајући:**

**"Крштава се слуга (или слушкиња Божја даје се хришћанско име) у име Оца и Сина и Светога Духа. Амин".**

Ако после овога дете остане живо, онда га треба однети свештенику и обавестити га да је над њим тај и тај извршио свето крштење.

Свештеник не понавља, већ само допуњава крштење и врши над дететом свету тајну миропомазања.

**Због кршења чистоте супружанског живота родитељима се рађају деца не на утеху, већ на жалост и сузе и на штету својој отаџбини: бивају лоше нарави, способни да прихвате свако зло од младости своје, а такође се рађају мртва. Често на порођају заједно с њима и сама мајка умире у тешким патњама.**

**Овакви су плодови кршења супружанских правила, непоштовања постова и сваког неуздражања, јер је рађање детета дар Божји, а не људски изум.**

Господ је дао жену мужу као помоћницу ради заједничког живљења, благословивши их речима: "Плодите се и множите се" према природном закону датом од Бога свим бићима, а не ради похотног сладострашћа које не зна ни за време, ни за меру.

И бесловесне животиње до данас држе тај закон, јер се не спајају све од зачећа плода па до порођаја, па чак и до дојења млеком.

Човек бива понекад гори од стоке неразумне, заносећи се страсним жељама, заборављајући своје достојанство дато му од Бога Који га је створио по образу и подобију Своме.

**Злоупотребљујући природу ради вређања части своје, човек навлачи на сав род свој (до четвртог колена) праведни гнев Божји.**

**Како се страшним мукама излаже породица која је прекршила правило и чистоту супружништва!**

**Оставља их Господ да чине из глупости своје разне неподопштине: долази до неверстава супружника, проблема и различитих несрећа.**

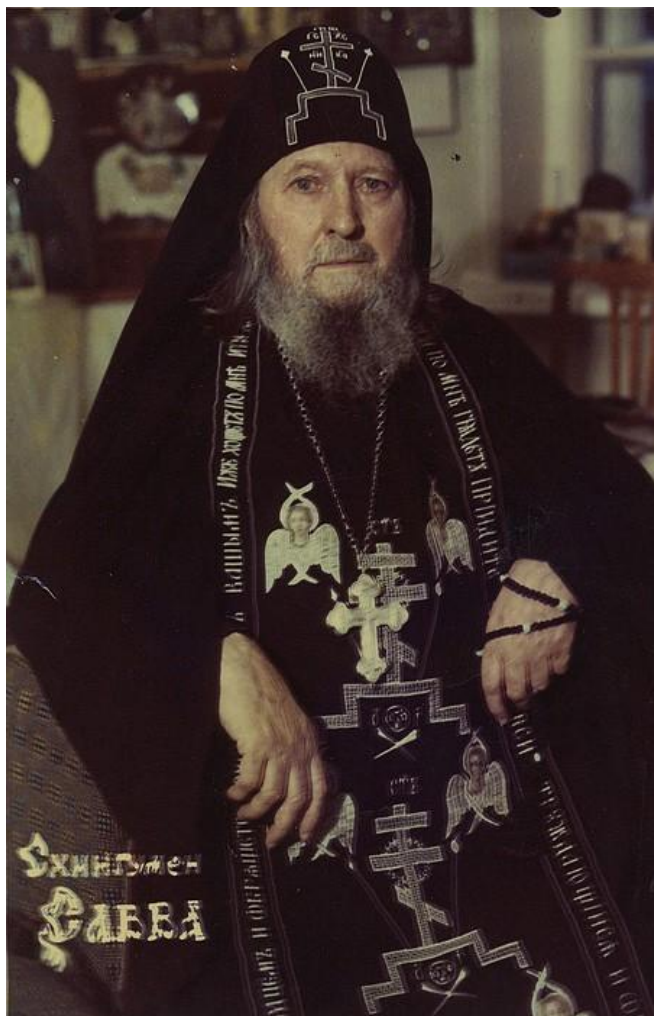
**Децу погађају неисцељиве болести, затим превремена смрт мужа или жене, као и чеда њихових вољених.**

**Зато вас молим, покајте се из свег срца вашег, исповедајте грехове своје оцу духовном, исправите живот свој у свему и свето чувајте супружништво у свакој чистоти и правди Божјој, поступајући по заповестима Божјим, и тада ћете видети на себи и на деци вашој благослов одозго на целом вашем роду, према истинитом обећању Господа нашег Исуса Христа.**

Из виђења Григорија, ученика светог Василија Новог, о Страшном Суду види се да деци која нису просвећена светим крштењем Господ даје у будућем животу спокојно место и удео у вечном животу у небеским насељима.

Ова сведочанства пружају извесну утеху родитељима који се жалосте због загробне судбине умрле деце не просвећене светим крштењем.

**Са друге стране, овакву смрт деце Бог допушта ни због чега другог, већ због грехова родитеља, и зато родитељи морају да принесу чистог срца покајање своје пред Богом због грехова, да исправе свој живот честим и усрдним молитвама у цркви и код куће, држањем постова, љубављу према ближњима, давањем милостиње.**



+++

Ти који држиш до благочешћа (побожности)! Сигурно ћеш чути, можда и често, од својих домаћих највише, да си тежак, неподношљив човек. Видећеш велико нерасположење према теби, непријатељство због твоје побожности, иако твоји непријатељи неће рећи да управо због твоје побожности ратују против тебе. Немој се због тога смућивати и падати у очајање, јер ђаво може заиста да увелича до огромних размера неке твоје слабости којих се ниси још ослободио као човек, али сети се Спаситељевих речи: "И непријатељи човјеку постаће домаћи његови" (Матеј. 10,36), **и мане своје исправљај, а побожности се држи чврсто.**

Гледај на себе непристрасно. Заиста, да ниси тежак по карактеру, нарочито за своје домаће?

Можда си мрачан, груб, затворен, неразговорљив? Рашири своје срце за отвореност према људима и љубазност, али не и за повлађивање.

**Буди кротак, нераздражљив. Буди стрпљив. Само мирна и кротка разобличења уразумљују људе.** Сурова више љуте, него што доносе корист.

**Дар опраштања је већи од дара исправљања кажњавањем. Немој због свега да стављаш примедбе - понешто и трпи, прећутавши, и гледај на то кроз прсте: "Љубав све покрива и све трпи".**

Са свих страна смо окружени саблазнима, али може се живети међу грешним људима, а сам не грешити.

**Треба увек и свуда подржавати пламен душе, и онда ће бити лако издржати све увреде.**

**Када имамо Христа у срцу, онда смо свиме задовољни: и неудобност је за нас као најбољи комфор, и глад је као ситост, и жалост - као радост!**

Душа људска је слободна сила, јер може да постане или добра или лоша у зависности од тога какво јој ти даш усмерење.

**Зла сила нагони гордог човека да у другима види само лоше, и он се радује када говори о њима лоше, а ти другачије поступај: труди се на међусобној љубави и никога не осуђуј! Свако ће за себе дати одговор Богу, а ти гледај себе! Чувај се пакости! Наћи у лошем човеку нешто добро и радуј се том добру и са радосћу говори о његовим добрим особинама.**

**Нема човека у коме не би било некаквог добра. Зло које се налази у њему покривај љубављу и моли се за њега Богу.**

**Са свима живи у миру, слози, љубави, тишини, поштујући друге, буди благ према њиховим слабостима, не горди се, не завиди, не свађај се, плотске жеље обуздавај, буди целомудрен, уздржавај се од сваке претераности, дели оно што имаш с онима који немају, за све се моли као за себе, нарочито за оне који те муче, понижавају, љуте, вређају, клевећу. Они теби зло чине, а ти њима добро.**

**Никоме не жели и не чини зла.**

**Непријатеље треба волети: па њих ђаво учи и подстиче да нападају да би тебе искушали да ли јеванђелски волиш ближњег. Обрати на себе пажњу онда када те људи вређају, грде, исмевају.**

**Ако си тада миран, не обузима те дух непријатељства, мржње, нестрпљења, ако и даље волиш те људе исто као и пре, онда волиш ближњег јеванђељски, а ако се љутиш, онда не волиш.**

**"Ако љубите пријатеље ваше само, какво добро чините?"**

**Ништа нас толико не уподобљује Богу као то када опраштамо злим људима који нас вређају.**

**Молитва за непријатеље је милост (милостиња) изнад сваке милостиње која се даје потребитима.**

Ако те просјаци свакодневно прогоне, то значи да те милост Божја стално прати:

**"Блажени милостиви јер ће бити помиловани"** (Матеј. 5,7).

**Ко да бежи од милости Божје? Све жртве и милостиња просјацима не замењују љубав према ближњем ако је нема у срцу, зато се приликом давања милостиње увек треба бринути за то да се она даје с љубављу, искреног срца, радо, а не негодујући и љутећи се. Сама реч "милостиња" показује да треба да буде дело и жртва срца и да се даје с умилењем или сажалењем због сиромашног стања просјака и са скрушеношћу због својих грехова ради очишћења којих се и даје милостиња, јер милостиња чисти сваки грех.**

**Ко даје милостињу нерадо и негодујући, шкрто, тај није спознао своје грехе, није спознао самога себе.**

**Милостиња је добро дело пре свега за онога који је даје.**

**Милостиња изглађује грехе, умртвљује смрт, гаси вечни огањ мука.**

Када дајеш милостињу, дај великодушно, с љубављу, дај више него што ти траже. Не труди се да одвојиш достојног од недостојног: нека ти сви људи буду једнаки за добро дело. Јер овако можеш и недостојне да привучеш ка добру, јер душа и посредством вештаственог може брзо да упозна страх Божји.

**Нека те Бог чува од тога да пожалиш своје материјално благо да га даш у жртву Господу или Пречистој Његовој Мајци, или другим светитељима Божјим, и да тако претпоставиш материју духу.**

**Пази да ти имање твоје не постане погибелно.**

Мораш чврсто да верујеш да ће Господ или свети Његови уместо пропадљивих блага да ти дарују непропадива блага, а уместо привремених - вечна.

**А духовна блага су: светлост духовна, опраштање грехова, дар живе вере, наде чврсте и љубави нелицемерне, мира и радости у Духу Светом - и бескрајно су виша од материјалних дарова.**

**Са радошћу троши своју имовину у жртву Господу и Његовим светима.**

Ако нешто шаљеш преко некога, веруј да ће то стићи коме треба, а ако људи утаје жртву Господњу, Сам Господ ће им то наплатити, и ни једна лепта неће пропасти тек тако, већ ће ти донети дар од Господа према твојој вери и расположењу срца твог.

**Добровољно давање претпоставља постојање код дароватеља осећајне душе, нежног срца, отвореног за све добро, те стога и способног за примање благодатних дарова. Да ли је могуће не волети овакву душу и овакво срце?**

**Како је тешко у час смрти човеку који није давао милостињу и који је у овом животу имао за идола новац, или храну, или пиће, или земаљске почести.**

**Посластице, новац, гори су од обичног праха, ђубрета, јер прљају душу, док обично ђубре прља само тело, одећу, стан.**

Сада му све ово није потребно, а срце је снажно везано за све то. Истинско благо које даје живот вечни, то јест врлине непоседовања и милосрђа он нема.

Може ли се он надати у милост Божју, ако сам није пружао милост ближњем?  
"Каквом мјером мјерите, онаквом ће вам се мјерити" (Матеј. 7,2).

**Дакле, да би лакши био сусрет са смрћу - а да умремо сви морамо - не треба се везивати ни за шта у свету, треба обуздавати страсти, имати уздржање у свему, показивати милосрђе према ближњима.**

Када видиш пропадање тела у болести, немој роптати на Господа, већ кажи: "Господ даје, Господ узима. Нека буде име Господње благословено".  
Навикли сте да гледате на своје тело као на неотуђиво власништво, али и то је крајње неправедно, јер је тело ваше - Божје здање.

**Много има човек штетних за тело и погубних за душу навика.**  
**Од ових грешних навика можда су најодвратније пијанство и пушење дувана.**

Изглед човека који се напио до избезумљености изазива у нама нехотично гађење, и ако га ми не презиремо, тог несрећника, него га жалимо, онда то чинимо само зато што нам је Најљубвеобилнији Господ наш Исус Христос заповедио да волимо ближњег.

Пушење дувана је такође грешно и штетно за здравље као и пијанство, међутим, многи га називају невином забавом. Зар се може невином забавом назвати страст према дувану, када од њега страда не само онај који пуши, већ и онај ко је принуђен да удише смрадни ваздух, отрован дуванским димом?  
Најжалосније је то што онај који пуши дуван даје лош пример деци.

**Још једна од лоших навика - псовање. Човеку се када псује уста пуне крвљу, вена се надима, и у виду ружне паре смрад излази из његових уста: овакав човек ако се не покаје, не сме да уђе у цркву Божју и да се дотиче светиње.**  
**Анђео чувар овога човека плаче, а ђаво се радује.**  
**С оваквог човека Богородица Свој молитвени покров скида и Сама одступа од њега. Овакав човек сам себе подвргава проклетству. С оваквим човеком не смемо да једемо и пијемо, док не престане да користи псовке.**

За скаредне речи Бог попушта човеку несреће, болести и многе напасти.  
Стога одустанимо од обичаја нечасних људи и послушајмо апостола Павла који указује: "Никаква рђава ријеч да не излази из уста ваших" (Ефес. 4, 29), боље да Исусову молитву примимо у уста своја и у срце и тако се избавимо од вечне муке во вјеки вјекова. Амин.

*Текст се објављује са дозволом издавача.*

Извор: Господе, Ти си живот мој, ОБРАЗ СВЕТАЧКИ, БЕОГРАД 2002.Л.г.